

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра тваринництва та харчових технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

Ілія МАРТИНЕЦЬ
“19” вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОК19 РОЗВЕДЕННЯ ТВАРИН

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
аграрний	20 Аграрні науки та продовольство	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Розведення тварин» для здобувачів вищої освіти (денна/заочна форми навчання) спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

«08» серпня 2022 року – 11 с.

Розробник:

Стрижак Т.А., кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри тваринництва і харчових технологій

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від 12 серпня 2022 року №11.

В.о. завідувача кафедри тваринництва

та харчових технологій

(підпис)

Наталія НЕДОСЕКОВА

(ініціали і прізвище)

Схвалено проєктною групою освітньої програми «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Розведення тварин" ґрунтується на засвоєнні студентами дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки: методологічних засад спеціальності і біології, анатомії, фізіології і біохімії, генетики і розведення, механізації виробничих процесів, зоогієни, технології штучного осіменіння і годівлі.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Статус навчальної дисципліни
		форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>0901 Сільське господарство та лісництво</u> (шифр і назва)	Нормативна
	Напрямок підготовки <u>204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u> (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		3-й/3-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		6-й/6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 7	Освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції
		20 год / 6 год
Практичні, семінарські		
20 год / 6 год		
Самостійна робота		
80/108		
Мова навчання: українська	Індивідуальні завдання:	
	<u>Форма підсумкового контролю:</u> екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Розведення тварин" є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють загальними знаннями з розведення тварин, які необхідні для ефективного ведення галузей тваринництва.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни "Розведення тварин" є:

- Надання знань щодо сучасних методів розведення тварин та особливостей їх застосування в різних умовах;
- Прищеплення студентам певних практичних навичок з сучасних методів розведення тварин;
- Формування у студентів сучасного бачення закономірностей біології, індивідуального розвитку, відтворення і селекції.
- Встановлення та розуміння впливу різних факторів на сучасні методи розведення тварин;
- Організації розведення тварин в господарствах різних розмірів, спрямованості і форм власності;
- Визначення ефективності застосованих методів розведення;
- Вживання заходів підвищення економічної ефективності виробництва продукції.

2.3. Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування програмних компетентностей щодо:

ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК2. Здатність використовувати сучасні знання про способи відтворення, закономірності індивідуального розвитку та розведення тварин для ефективної професійної діяльності у галузі тваринництва

3. Результати навчання

Фахівець напряму підготовки 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» повинен володіти знаннями щодо організації виробничих процесів у тваринництві на сучасній інноваційній основі, а також творчо і ефективно використовувати у своїй фаховій діяльності набуті знання та досягнення науки і передового досвіду.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН2. Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН5. Забезпечить якість виконання робіт

ПРН8. Застосовувати знання з відтворення та розведення сільсько-

господарських тварин для ефективного ведення господарської діяльності підприємства.

ПРН16. Впроваджувати і використовувати на практиці науково обґрунтовані технології

4. Передумови для вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни реалізується шляхом організації аудиторної (лекційні, лабораторні і практичні заняття) та самостійної роботи (написання рефератів, підготовка і захист курсової роботи фахової).

Програму навчальної дисципліни складено відповідно до вимог навчального плану. Підсумковою формою атестації є курсова робота фахова та екзамен.

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше:

- Біофізика;
- Біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії;
- Основи біобезпеки, екологічної етики та охорони праці;
- Біотехнології з основами мікробіології;
- Генетика з біометрією;
- Відтворення тварин;

З урахуванням наведеного вище, навчальна програма курсу визначає нормативний зміст навчання з цієї дисципліни, встановлює обсяг і рівень засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи для майбутніх технологів з виробництва та переробки продукції тваринництва. При цьому зміст і структура програми ґрунтуються на традиційній концепції побудови навчального курсу.

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Походження та еволюція тварин

Аналіз рівня розвитку тваринництва в Україні, завдання на перспективу та шляхи їх вирішення; походження, одомашнення та еволюція домашніх тварин; доместикаційні зміни, їх причини; завдання на перспективу, щодо одомашнення нових видів т.-н.

Тема 2. Онтогенез с.-г. тварин

Основні поняття; взаємозв'язок зростання і розвитку тварин, рушійна сила і фактори що впливають на розвиток тварин; закономірності онтогенезу; форми недорозвинення тварин; облік росту і розвитку тварин; спрямоване вирощування тварин.

Тема 3. Конституція, екстер'єр та інтер'єр тварин

Основні поняття і класифікація типів конституції тварин; історія цих навчань їх значення; взаємозв'язок конституціональних, екстер'єрних та інтер'єрних показників з продуктивністю, станом здоров'я і стійкістю тварин до захворювань; методи вивчення екстер'єру та інтер'єру; використання конституції, екстер'єру та інтер'єру в селекції с.-г. т.-н..

Тема 4. Вчення про породи

Поняття породи; принципи класифікації порід; фактори породоутворення; структура породи та її головні частини; акліматизація порід; константність, пластичність, переродження та виродження порід; стандарт породи, методи

виведення порід.

Тема 5. Молочна продуктивність тварин

Основні поняття молочної продуктивності, поживні якості молока, особливості лактації самок різних видів тварин, методи обліку та оцінки молочної продуктивності тварин, показники молочної продуктивності; фактори що впливають на рівень молочної продуктивності.

Тема 6. М'ясна продуктивність тварин Поживні якості м'яса різних видів тварин, методи обліку та оцінки м'ясної продуктивності тварин, показники м'ясної продуктивності; фактори що впливають на рівень м'ясної продуктивності.

Тема 7. Яєчна продуктивність птахів

Яєчна продуктивність птахів; методи обліку та оцінки яєчної продуктивності, фактори, що впливають на рівень яєчної продуктивності.

Тема 8. Шерстна, овчинна, смушкова продуктивність овець

Основні поняття шерстної, овчинної та смушкової продуктивності, методи обліку та оцінки шерстної продуктивності, фактори, що впливають на рівень шерстної продуктивності, методи обліку та оцінки овчинної продуктивності, фактори, що впливають на рівень овчинної продуктивності, методи обліку та оцінки смушкової продуктивності, фактори, що впливають на рівень смушкової продуктивності.

Тема 9. Робочі якості коней

Перспективи и напрямки розвитку конярства в Україні, методи обліку та оцінки робочих якостей коней, показники робочої продуктивності коней, фактори, що впливають на рівень робочої продуктивності коней.

Тема 10. Відтворювальні якості тварин

Особливості відтворення різних видів тварин, методи обліку та оцінки відтворювальних якостей тварин різних видів, фактори, що впливають на рівень відтворювальних якостей тварин.

Тема 11. Загальні положення відбору та підбору с. – г. тварин

Поняття та класифікація варіантів відбору та підбору; форми та методи добору та підбору; основні принципи підбору тварин; генетичні параметри добору та використання їх в селекції; послідовність варіантів добору; інтенсивність добору; ефект селекції; фактори, що впливають на ефект селекції.

Тема 12. Оцінка тварин за походженням

Значення оцінки тварин за походженням, форми родоводів, принципи та методи оцінки тварин за походженням, оцінка тварин за бічними родичами, фактори, що забезпечують достовірність обліку походження тварин, контроль достовірності походження тварин за допомогою імуногенетичної експертизи.

Тема 13. Оцінка тварин за якістю потомків

Значення оцінки тварин за якістю потомків, основні методи оцінки плідників за потомством, оцінка маток за якістю потомства, організація випробування плідників за потомками, особливості оцінки плідників різних видів тварин за потомками, фактори, що впливають на точність оцінки тварин за потомством.

Тема 14. Племінна цінність тварин та методи її встановлення

Поняття племінної (селекційної) цінності особини, методи оцінки племінних якостей тварин, загальна племінна цінність особини, препотентність плідників та

методи її визначення.

Тема 15. Чистопородне розведення тварин

Класифікація методів розведення; чистопородне розведення; аутбридинг, застосування його в практиці; інбридинг, його біологічна сутність та застосування в практиці; інbredна депресія її основні ознаки та заходи, щодо її запобігання, визначення ступеня інбридингу.

Тема 16. Схрещування та гібридизація тварин

Схрещування тварин; види схрещування (схеми різних видів схрещування, використання у виробництві); віддалена гібридизація (задачі гібридизації, причини обмеженого застосування на виробництві та шляхи їх подолання).

Тема 17. Розведення за лініями та родинами

Поняття лінії та родини; значення ліній; форми ліній; робота з лініями; типи парувань при розведенні за лініями та родинами; споріднене парування при розведенні за лініями та родинами; кроси ліній; варіанти підбору ліній до родин.

6. Структура навчальної дисципліни

На початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожної з тем, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей. Тематичний план навчальної дисципліни «розведення тварин» складається з наступних тем.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					День ск/скз				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	і н д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Походження та еволюція тварин.	12	2	2		8	12		2		10
Тема 2.Онтогенез с. – г тварин	12	2	2		8	12	2			10
Тема 3.Конституція, екстер'єр та інтер'єр тварин	12	2	2		8	12		2		10
Тема 4. Вчення про породу	12	2	2		8	12	2			10
Тема5. Види продуктивності тварин	12	2	2		8	10				10
Тема 6. Загальні положення відбору та підбору с. – г. тварин	12	2	2		8	12		2		10
Тема 7. Оцінка с. – г. тварин за походженням та потомками	12	2	2		8	10				10
Тема 8. Племінна цінність тварин та методи її встановлення	12	2	2		8	10				10
Тема 9. Чистопородне розведення тварин	12	2	2		8	10				10
Тема 10. Схрещування тварин	12	2	2		8	20	2			18
Всього годин	120	20	20		80	120	6	6		108

7. Теми практичних занять

- Тема 1. Походження та еволюція тварин.
- Тема 2.Онтогенез с. – г тварин
- Тема 3.Конституція, екстер'єр та інтер'єр тварин
- Тема 4. Вчення про породу
- Тема5. Види продуктивності тварин
- Тема 6. Загальні положення відбору та підбору с. – г. тварин
- Тема 7. Оцінка с. – г. тварин за походженням та потомками
- Тема 8. Племінна цінність тварин та методи її встановлення
- Тема 9. Чистопородне розведення тварин
- Тема 10. Схрещування тварин

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання студентів.

Навчальними технологіями, які використовуються на лекційних та практичних заняттях, з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни передбачається:

- Проблемні лекції, розв'язування творчих завдань, робота в Інтернет; презентації, візуальне супроводження навчального процесу (відеопрезентації, відеозаписи тощо).
- Лекції (в лекційній аудиторії з використанням рисунків, схем, таблиць, комп'ютера та мультимедійних програм).
- Лабораторно-практичні заняття (в аудиторії з використанням наочних посібників, рисунків, схем, таблиць, комп'ютера та мультимедійних програм; на фермах НД господарства, виставках, з використанням живих об'єктів).
- Самостійна робота (дома, в бібліотеці, в навчальних аудиторіях, з використанням ресурсів Інтернету, спеціальної літератури та робочого зошита).
- Виконання індивідуального завдання з курсового проекту та розв'язування і складання практичних, ситуативних задач різного рівня з певної теми.
- Консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

11. Форми поточного та підсумкового контролю і засоби діагностики результатів навчання

11.1. Поточний контроль проводиться у вигляді опитування.

11.2. Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену/заліку.

11.3. Засобами діагностики результатів навчання є стандартизовані тести та презентації студентами результатів виконаних завдань.

11.4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Семестровий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

T1, T2 ... T10 – теми навчальної дисципліни.

Засвоєння матеріалу що викладається на лекціях контролюється при проведенні поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування на практичних заняттях та виконання контрольних завдань.

По закінченні кожного змістовного модуля відбувається модуль-контроль.

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом захисту індивідуальних навчально- (науково-) дослідницьких завдань.

Після виконання та написання курсової роботи проводиться її захист.

Навчальним планом передбачений підсумковий контроль у вигляді екзамену.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійна установка з відео- та аудіозабезпеченням, комп'ютер, ноутбук, програмне забезпечення – MS Windows, MS Office 365, MS Windows, MS Office 365, СУБД Visual FoxPro, IBM SPSS Statistics, Table Curve, мережа Інтернет, відеофільми, презентації, навчальна, методична, наукова література. Інформаційні стенди, макети, муляжі.

13. Рекомендовані джерела інформації

13.1. Навчальна та інша література

Базова

1. Розведення сільськогосподарських тварин. Басовський М.З., Буркат В.П., Вінничук Д.Т. та ін.: Біла Церква: БДАУ. 2001 .- 400с.
2. Практикум з розведення с.-г. тварин. Мельник Ю.Ф., Найдено К.А., Журавель М.П. та ін. –К.: -2007 р.
3. Бочков В.М. Методичні рекомендації для проведення навчальної практики К.-НУБіП України, 2015 р.-63с.

9. Інформаційні ресурси

- 1) minfin.gov.ua - офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України;
- 3) nbuv.gov.ua - електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;
- 2) korolenko.kharkov.com - електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.